

Posudek vedoucího na diplomovou magisterskou práci

Dušana Fiedlera

Thrácké pojetí smrti a pohřebního ritu

Práce začíná otázkami dějin pravěké Thrákie, od neolitu přes dobu bronzovou až do doby železné, pak se v klasické době zabývá diplomand sakrální architekturou, thráckými hrobkami té doby podle tvarového třídění a vybavení. Další části práce jsou věnovány helénistickému období a době římské. Konečně závěreční kapitoly jsou věnovány kultu héroů, náboženskému podtextu legend, orfismu a pythagoreismu a také Zalmoxidovi u Thráků. Stručný závěr shrnuje autorovy výsledky a jeho zamyšlení. V další části podává diplomand historický přehled dějin Thráků na základě psaných pramenů.

Diplomand zřejmě přečetl velmi mnoho literatury, zamýšlel se nad problémy a věcmi a lze ocenit jeho usilovnou snahu i píli.

I když historický přehled ukazuje někdy svérázný přístup autorův, zde Dušan Fiedler pochopil hlavní prameny a podal ze svého hlediska jejich výklad, který lze považovat v mnohém za zdařilý či aspoň možný, a ukazuje, že diplomand přečetl velké množství užitečné a informativní literatury, kterou také pochopil a dokázal rozumným způsobem v řadě otázek interpretovat.

Horší je tomu však v archeologické části. Za prvé autor vycházel zřejmě většinou z anglických prepisů a nerespektoval český prepis bulharských a jiných jmen, kromě toho má četné gramatické chyby. Mnohé údaje spletl, také vynechal eneolit nebo chalkolit, který ležel mezi dobou neolitickou a bronzovou; měděné figurky na str. 8. patří jinam než uvádí, Thrácké planiny jsou snad nepochopením prepisu pohoří Stara Planina, je těžko říct, proč se vyráběly ingoty spolu se šídly (žádné z tak staré doby neznáme); otázka cínu je o mnoho složitější. Na str. 10 jde správně o údolí Tiszy či Tisy, ale jistě ne Titzi, kultura Baden je badenská či s kanelovanou keramikou v češtině, na dalších stranách se tumulus správně řekne česky mohyla, na str. 13. je spletena raná a pozdní doba bronzová. Zřejmě autor vycházel z pramenů, které jsou již dlouho překonány, jako kniha Hoddinotova, či na fantasiích Draganových, které normální věda nebere vážně. Valčitrán je v češtině běžné, Vulchi Trun je americký prepis, a nadto poklad je nejdříve z pozdní doby bronzové.

Autor jistě mnohé přečetl, ale nepronikl dostatečně hluboko, i když by mu k tomu stačily i české práce, které (zčásti, např. nezná práce Hralovy) cituje obecně a ze kterých také

převzal většinu svých ilustrací. Nevím, odkud sebral autor tvrzení, že ve Vergině sídlili Thrákové do r. 479 př. Kr.; bylo to vždy středisko staré Makedonie již od 10. stol. (s. 22). Na str. 29 Žabotin je náhodně vybráno několik lokalit s krby a jejich popis je dost zmatený, jsou o tom problému slušné monografie. Interpretace Chotína jako thráckého pohřebiště je věcí Duška a jinak dosti sporná (str. 28), stejně jako hypotézy okolo Agathysů; protože Agathyrsové jezdili na vozích, jiní je situují až do Chorvatska a Slovinska. Přehled architektury na str. 32 zřejmě nebyl nijak redigován z neurovnaných poznámek.

Tak bychom mohli pokračovat dále a dále. Vesměs práce prozrazuje, že vznikla sepsáním poznámek z určité dost náhodně vybrané literatury a volné úvahy. V Mal Tepe u Mezeku se našla socha kance, nikoli Thráckého jezdce (str. 55). Proč by měl být železný límec dílem bosporských řemeslníků je asi jen názorem diplomanda, jiní je situují do Makedonie, ale mohli je vyrábět i thráctí zbrojíři. Pohoří Strandža (ne Strandja v češtině) je dnes rozděleno mezi Turecko a Bulharsko, takže některé lokality mají dvě jména; paprskovité zaklenuť mají i nové hrobky v Údolí králů, není specifikou Strandžy atd. Méně by bylo více, kdyby se diplomand soustředil na své téma, nenadělal by v práci tolik chyb, a mohl by se soustředit na ty otázky, o které mu šlo. K nim by ovšem se měl seznámit aspoň se základními pracemi A. Fola a jeho manželky Valerie Folové, Ivana Marazova, Diany Gergové a dalších, kteří tyto aspekty podobně studovali, i když mají jen résumé v jiných jazycích a texty jsou povětšinou bulharsky; podnětné v tom směru jsou i práce rumunské, např. Valeriu Sirbu má o gestko-dáckém náboženství francouzsky, podobně jako většina jiných rumunských autorů. Také by měl přihlídnout k základním pracím religionistickým – Dumézil, Benveniste aspoň, opravdu se trochu podívat na jím citovaného Mircea Eliade, ale existuje dnes mnoho dalších. „Otázkou nesmrtelnosti těla je thrácký svět přímo prodchnutý“ na str. 109 je sotva obhajitelným konstatováním; jak víme např. z pohřbů s uříznutou hlavou; Thrákům šlo o kult mrtvých hrdinů, prostředníků mezi bohy a lidmi. Podobná tvrzení i na jiných místech jsou těžko obhajitelná.

Ovšem vzhledem k autorově velké pili, jeho schopnosti přihlídnout k velkému množství literatury a jeho zřetelnému úsilí o proniknutí do dané problematiky lze přes uvedené i četné další nedostatky připustit práci k obhajobě.

V Praze dne 22. května 2006

Prof. dr. Jan Bouzek, DrSc